

ŠTA JE ZAPRAVO KREATIVNOST?

Drobac Pavićević, M. (2020). *Šta je zapravo kreativnost?*
Banja Luka: Imprimatur d.o.o i
Filozofski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci

Nela Marinković¹

Приказ књиге DOI 10.7251/NSK2001127M UDK 159.955.1:005.336 COBISS.RS-ID 129754113

U junu 2020. godine je objavljena knjiga pod nazivom „Šta je zapravo kreativnost?“, autorke doc. dr Milice Drobac Pavićević, u saizdavaštvu Imprimatur d.o.o. i Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, a koja za cilj ima da podigne svijest o psihološkim fenomenima koji se veoma često koriste u svakodnevnom govoru – stvaralaštvo i kreativnost iako je njihova upotreba praćena nerazumijevanjem njihovih suštinskih odrednica. Edukativnim, filozofskim, istorijskim, naučnim i psihološkim pristupom autorka nas poziva na preispitivanje onoga što poznajemo uz vođenje do određenih spoznaja i činjenica.

Na 251 stranici knjige ponuđen je sadržaj koji privlači, ali može i da zadrži pažnju čitaoca, podstiče promišljanje i traganje za odgovorima. U knjizi su predstavljene tri velike cjeline: Uvod, Teorije stvaralaštva u psihologiji i Uloga obrazovnog sistema u ispoljavanju i podsticanju stvaralaštva.

U uvodnom dijelu ove knjige predstavljen je istorijski, filozofski, evolucijski i psihološki razvoj stvaralaštva, gdje autorka na vrlo interesantan način predstavlja razvoj stvaralaštva, ne samo u naučnom aspektu, već i u onom ljudskom, civilizacijskom. Uvodni dio počinje sa dva veoma poznata mita koja uvlače čitaoca u pažljivo čitanje i razumijevanje metafore. Autorka je

¹ Nela Marinković je master psihologije i asistent na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci.
E-adresa: nela.marinkovic@ff.unibl.org

uvodni dio teksta iskoristila kako bi približila sam fenomen vrlo intuitivno čitaocu, ali na način koji podrazumijeva razumijevanje šireg konteksta stvaralaštva.

Nakon uvodnog dijela autorka na jedan sistematičan način u raspravu uvodi i teorije stvaralaštva i u ovom dijelu opisuje izučavanje i pristup ovom fenomenu s aspekta psihologije. Autorka ne zauzima krut stav niti nameće vlastito mišljenje, već na nepristrasan način navodi različite teorije, pojmovne odrednice, kao i ograničenja sa kojima se istraživanja, odnosno teorijski koncepti susreću, nastojeći predstaviti kompleksnost ovog fenomena, a ujedno i demonstrirati potencijalne razloge zbog kojih je teško proučavati ove koncepte.

Zahvaljujući istorijskom i teorijskom dijelu knjige autorka dovodi čitaoca do trećeg, najpraktičnijeg, segmenta ovog rada, koji daje posebnu „težinu“ ovoj knjizi, a to je Uloga obrazovnog sistema u ispoljavanju i podsticanju stvaralaštva. Iz ovog segmenta čitalac: psiholog, pedagog, učitelj, nastavnik, profesor ili bilo ko drugi ko se zainteresuje za ovu tematiku, može da pronađe smjernice za obrazovni sistem i zahvaljujući istima preispita svoj način razmišljanja i/ili podučavanja.

Najveći doprinos ove knjige jeste pristup autorke koji nije popularistički, ali nudi ono što je realno moguće realizovati u obrazovnom sistemu, sagledano kroz prizmu razvoja stvaralaštva. Na ovaj način nudi se kontekst iz kojeg nastavno osoblje može da crpi resurse, ideje i razumijevanje stvaralačkog procesa, kako bi isto mogli podsticati kod svojih učenika. S jedne strane, „ne prebacuje se odgovornost na nastavno osoblje“, a sa druge strane, ne pristupa se pesimistično „ništa nije moguće“, već uz sagledavanje svih aspekata navode se realne mogućnosti, uz uvažavanje dostupnih resursa koje nastavno osoblje i đaci imaju na raspolaganju.

Knjiga je interaktivna, na način da nudi mogućnost za promišljanje i nezauzimanje čvrstog, rigidnog stava, uz dostupnost konkretnih smjernice kako stvarati okruženje za podsticanje i ispoljavanje stvaralaštva u kontekstu nastavnog procesa i obrazovanja uopšte.

Ovo je jedinstven rukopis i predstavlja vrlo složeno djelo, u kojem je s jedne strane uz pomoć mitova, istorijske, evolucijske, filozofske, naučne perspektive ponuđen temelj za spoznaju i razumijevanje stvaralaštva. U knjizi su vidljivi i široko poznavanje materije same autorke, koja zahvaljujući tome

daje jednu širu perspektivu koju poput lijevka svodi na ono specifičnije – praktičnije: smjernice primjenjive u obrazovnom kontekstu.

Knjiga obiluje metaforama, nepopularističkim primjerima, citatima, biografijama, ilustracijama, zadacima i prostorom za promišljanje i bilješke, što je čini jedinstvenom u ovoj oblasti. Takođe, važno je reći da knjiga privlači pažnju i zahtjeva posvećeno čitanje i promišljanje. Pažljivim prelistavanjem i čitanjem, primijetno je da je autorka u knjigu utkala sve one vrijednosti o kojima se u knjizi govori, počevši od tehničkog dijela: formatiranja knjige, ilustracija koje su autorizovane, korica knjige pa sve do samih primjera koji su navođeni.

Po samom čitanju, stiče se utisak da autorka planira i druga izdanja koja će ponuditi nastavak ovog izdanja. S obzirom da nedostaje način mjerenja kreativnosti, kao i praktične formulacije zadataka koje bi mogle biti direktno korištenje u nastavnoj praksi, mogli bismo zaključiti da je ovo nedostatak ovog rukopisa.

